

MINISTERIET FOR BØRN, LIGESTILLING,
INTEGRATION OG SOCIALE FORHOLD

Folketingets Sundheds- og Forebyggelsesudvalg

Sagsnr. 2011 - 2195

Dato: 20. oktober 2014

Under henvisning til Folketingets Sundheds- og Forebyggelsesudvalgs brev af 23. september 2014 følger hermed ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forholds endelige svar på spørgsmål nr. 1134 (SUU alm. del).

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Özlem Sara Cekic (SF).

Spørgsmål nr. 1134:

"Kan ministeren redegøre for lovgrundlaget for frivillig tilbageholdelse af gravide stof- og alkoholmisbrugere?"

Svar:

Tilbageholdelse af gravide stofmisbrugere

Tilbud om tilbageholdelse af gravide stofmisbrugere er reguleret i lov om tilbageholdelse af stofmisbrugere (lovbekendtgørelse nr. 170 af 22. januar 2010). Heraf fremgår det, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med tilbud om støtte til gravide stofmisbrugere i form af døgnophold (jf. § 107, stk. 2, nr. 2, i lov om social service) skal tilbyde den gravide stofmisbruger at indgå en kontrakt om behandling for stofmisbrug med mulighed for tilbageholdelse.

Det følger af § 3, at kontrakten skal indgås, før behandlingen påbegyndes. Hvis den gravide stofmisbruger ikke ønsker at indgå en kontrakt om behandling for stofmisbrug med mulighed for tilbageholdelse, har stofmisbrugeren fortsat adgang til de øvrige eksisterende behandlingstilbud.

Det følger endvidere af § 4, stk. 1, at en kontrakt kan indgås for en periode af ikke over et halvt års varighed fra indgåelsen. Den gravide stofmisbruger kan til enhver tid opsige kontrakten om behandling med mulighed for tilbageholdelse, jf. § 4, stk. 2.

Ifølge lovens § 5, stk.1, kan tilbageholdelse dog ske, når der er begrundet formodning om, at den gravide stofmisbruger vil afbryde den aftalte behandling, og det vil være uforsvarligt ikke at tilbageholde den pågældende, fordi:

- 1) udsigten til at ophøre med misbruget eller en betydelig og afgørende bedring af tilstanden ellers vil blive væsentligt forringet, eller
- 2) stofmisbrugereren frembyder nærliggende og væsentlig fare for sig selv eller andre.

Tilbageholdelse kan kun ske, såfremt mere lempelige foranstaltninger er utilstrækkelige, jf. loven § 5, stk. 2

Af lovens § 6, stk. 1 fremgår det, at den foreløbige beslutning om tilbageholdelse træffes af botilbuddets leder og skal snarest muligt meddeles til den gravide stofmisbruger og skal forelægges kommunen, som senest tre dage efter den foreløbige beslutning er truffet, træffer en endelig beslutning. Den gravide stofmisbruger skal straks have meddelelse om beslutningen, som skal være skriftlig og begrundet.

Det følger af lovens § 7, at tilbageholdelsen skal ophøre, når betingelserne i § 5 ikke længere er til stede. Den enkelte tilbageholdelse kan ikke vare over 14 dage, og den samlede tilbageholdelsesperiode kan ikke overstige 2 måneder inden for 6 måneder. Beslutningen om ophøret af tilbageholdelsen træffes af botilbuddets leder og skal efterfølgende meddeles kommunen. Den gravide stofmisbruger skal straks have meddelelse om ophøret af tilbageholdelsen.

Afgørelse om tilbageholdelse af en gravid stofmisbruger kan indbringes for retten jf. lovens § 8.

Af lovens § 9 fremgår det, at isolation og fiksering ikke er tilladt. Fysisk magt er tilladt i det omfang, det er nødvendigt for at afværge, at stofmisbrugereren udsætter sig selv eller andre for nærliggende fare for at lide skade på legeme eller helbred.

Tilbageholdelse af gravide alkoholmisbrugere

Tilbud om tilbageholdelse af gravide alkoholmisbrugere er reguleret i sundhedsloven (lovbekendtgørelse nr. 913 af 13. juli 2010) samt i bekendtgørelse (nr. 227 af 11. februar 2008) og vejledning (nr. 18 af 11. februar 2008) om tilbageholdelse af gravide alkoholmisbrugere i behandling.

Af sundhedslovens § 141 a, fremgår, at kommunalbestyrelsen i et møde træffer afgørelse om, hvorvidt kommunen vil tilbyde kontrakter om behandling for alkoholmisbrug med mulighed for tilbageholdelse efter sundhedslovens §§ 141 b-141 f.

I forbindelse med tilbud om støtte til alkoholmisbrugere i form af døgnophold efter sundhedslovens § 141 kan kommunen tilbyde en gravid alkoholmisbruger

at indgå kontrakt om behandling for alkoholmisbrug med mulighed for tilbageholdelse efter sundhedslovens § 141 b-e, jf. sundhedslovens § 141 b, stk. 1.

Inden en behandling omfattet af sundhedslovens § 141 b, stk. 1, kan indledes skal kommunen indgå en skriftlig kontrakt med den gravide alkoholmisbruger om behandling med mulighed for tilbageholdelse, jf. sundhedslovens § 141 b, stk. 2.

En kontrakt om behandling med mulighed for tilbageholdelse af den gravide alkoholmisbruger kan indgås for en periode af ikke over et halvt års varighed fra indgåelsen, jf. sundhedslovens § 141 b, stk. 3.

Den gravide alkoholmisbruger kan opsig en kontrakt om behandling med mulighed for tilbageholdelse, når betingelserne for tilbageholdelse efter sundhedslovens § 141 c ikke længere er til stede, jf. sundhedslovens § 141 b, stk. 4.

Af sundhedslovens § 141 c, stk. 1, fremgår, at tilbageholdelse af en gravid alkoholmisbruger i behandling på en døgninstitution for alkoholmisbrugere eller en familieambulatoriefunktion tilknyttet en døgnfunktion kan ske, når der er en begrundet formodning om, at den gravide alkoholmisbruger vil afbryde den aftalte behandling, og det vil være uforsvarligt ikke at tilbageholde den pågældende, fordi:

- 1) den gravide alkoholmisbruger frembyder nærliggende fare for at skade fostret,
- 2) udsigten til ophøret af misbruget eller en betydelig og afgørende bedring af tilstanden ellers vil blive væsentligt forringet eller
- 3) den gravide alkoholmisbruger frembyder nærliggende og væsentlig fare for sig selv.

Tilbageholdelse kan kun ske, hvis mindre indgribende foranstaltninger er utilstrækkelige, jf. sundhedslovens § 141 c, stk. 2.

Af sundhedslovens § 141 d fremgår, at afgørelse om tilbageholdelse træffes af behandlingsinstitutionens leder og kan meddeles mundtligt til den gravide alkoholmisbruger. Er afgørelsen meddelt mundtligt, skal der straks udarbejdes en skriftlig begrundelse for afgørelsen, som gives til den gravide alkoholmisbruger. Lederens afgørelse skal forelægges for kommunen, som senest 3 hverdage efter iværksættelsen af en tilbageholdelse afgør, om tilbageholdelsen skal opretholdes, eller om den skal ophøre, såfremt den ikke allerede er ophørt. Tilbageholdelsen skal ophøre, når betingelserne i sundhedslovens § 141 c, stk. 1, ikke længere er til stede. Den enkelte tilbageholdelse kan højst vare 14 dage fra afgørelsen efter sundhedslovens § 141 c, stk. 1, og den samlede tilbageholdelsesperiode må ikke overstige 2 måneder inden for en periode på 6 måneder. Afgørelse om ophør af en tilbageholdelse træffes af behandlingsinstitutionens leder og skal meddeles kommunen. Den gravide alkoholmisbruger skal straks have meddelelse om ophøret af tilbageholdelsen.

Afgørelse om tilbageholdelse af en gravid alkoholmisbruger kan indbringes for retten, jf. sundhedslovens § 141 e.

Af sundhedslovens § 141 f, fremgår, at isolation og fiksering ikke er tilladt i forbindelse med behandling for alkoholmisbrug efter sundhedslovens § 141 b - 141 e. Fysisk magtanvendelse er tilladt, i det omfang det er nødvendigt for at forhindre den gravide alkoholmisbruger i at forlade behandlingsstedet og afværge, at den gravide alkoholmisbruger udsætter sig selv eller andre for nærliggende fare for at lide skade på legeme eller helbred.

Det er efter loven frivilligt for den gravide alkoholmisbruger, om hun ønsker at indgå en kontrakt om behandling med mulighed for tilbageholdelse på institutionen. Ønsker kvinden ikke at indgå en sådan aftale, må det ikke afskære vedkommendes adgang til øvrige eksisterende behandlingstilbud.

Manu Sareen

/ Johanne Lykke Aggergaard